

Dnr. 2016-700-1.2-1.
Bilagor 36

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och
kränkande behandling

Förskolan Tingeling

Stadions förskolor 2016/2017

Bakgrund

Förskolan ska enligt diskrimineringslagen (2008:567) ha en likabehandlingsplan och enligt skollagen (1985:100) en plan mot kränkande behandling. De två planerna kan sammanföras till en.

Likabehandlingsplanen ska upprättas årligen och vara ett verktyg för att systematiskt planera, dokumentera och utvärdera likabehandlingsarbetet.

Likabehandlingsplanen ska fungera som ett stöd för förskolepersonalen i deras arbete med att främja barnens lika rättigheter och möjligheter och för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Syfte

En trygg vardag är en förutsättning för att barnen ska kunna delta i verksamheten på lika villkor.

Likabehandlingsarbete handlar om att skapa en förskola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Likabehandlingsarbetet ska genomsyra hela verksamheten och avspeglas i de vardagliga rutinerna, planerade aktiviteter och personalens förhållningssätt i enlighet med förskolans värdegrund (Lpfö 98/16)

Likabehandlingsarbetet syftar till att främja barns lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Vision och policy	3
Juridiska begrepp	3
Diskriminering	3
Kränkande behandling	3
Trakasserier	3
Annan kränkande behandling	3
Sju diskrimineringsgrunder	4
Kön	4
Könsöverskridande identitet eller uttryck	4
Etnisk tillhörighet	4
Religion/trosuppfattning	4
Sexuell läggning	4
Funktionshinder	4
Ålder	5
Så här utreder vi kränkande behandling	5
Befogade tillsägelser	5
Främjande arbete	
Konkreta exempel på främjande insatser	5
Kön	5
Könsöverskridande identitet eller uttryck, Sexuell läggning	5
Religion/trosuppfattning, Etnisk tillhörighet	6
Funktionshinder	6
Ålder	6
Förebyggande arbete	6
Åtgärdande arbete	6
Uppföljning, utvärdering och revidering	6
Kompetensutveckling/fortbildning/främjande insatser	7
Litteraturhänvisning	7
Bilaga 1	Kartläggning okt 2016
Bilaga 2	Incidentrapport - mall
Bilaga 3	Samtal med föräldrar - mall

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Vision

Stadions förskoleenhet har ett klimat som präglas av värme, professionalitet och framtidstro. I förskoleenheten förekommer inte diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av vare sig barn, personal, föräldrar eller andra som kommer i kontakt med verksamheten.

Policy

Stadions förskolors ledning arbetar aktivt för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling. Vi tar ett tydligt avstånd från alla tendenser till trakasserier och annan kränkande behandling. Ledningen gör sig uppmärksam redan vid misstanke om kränkande behandling, dels mot någon i personalgruppen och mot något barn, genom att ha en ständig och fortlöpande dialog med personalen och barnen.

All personal som ser eller hör kränkande handlingar eller pågående trakasserier måste agera. Det ingår i ett demokratiskt syn-, förhållnings-, och arbetssätt utifrån Läroplan för förskolan (Lpfö 98/16).

Förskolan ska arbeta utifrån en helhetssyn, ett grupperspektiv och ett individperspektiv.

Juridiska begrepp

Diskriminering i förskolan innebär att ett barn missgynnas av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Exempel på **direkt diskriminering** kan vara när en pojke går före en flicka i antagningskön med motivering att det redan går så många flickor på förskolan.

Exempel på **indirekt diskriminering** är när förskolan serverar samma mat till alla barn, även om de på grund av sin religion behöver äta annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling – gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker barns värdighet. Trakasserier och kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala eller texter och bilder. Lagen delar in kränkande behandling i **trakasserier** och **kränkande handling**.

Trakasserier - är en behandling som kränker ett barns värdighet och som har koppling till någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Trakasseri kan vara av sexuell art. De kallas då sexuella trakasserier. Det kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt eller bilder som är sexuellt anspelande. Vuxna måste vara uppmärksamma och agera i situationer där barns lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

Kränkande behandling – är uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan till exempel handla om att retas, frysa ut någon eller förstöra en kamrats leksak. Anställda kan kränka barn genom en hårdhänt

handling eller hård tillsägelse.

Sju diskrimineringsgrunder

Ett barn kan känna sig missgynnad eller kränkt av många skäl. För att det ska kallas diskriminering måste det finnas ett samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Kön – diskrimineringsgrunden kön avser att någon är pojke eller flicka, man eller kvinna. Även transsexuella personer, alltså personer som har ändrat eller kommer att ändra sin juridiska könstillhörighet, skyddas utifrån diskrimineringsgrunden kön.

Sexuella trakasserier – kränker ett barns värdighet utifrån kön.

Exempel: Kalle blir retad på gården för att han har klänning på sig. Personalen hör men hjälper inte Kalle.

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck – med könsidentitet eller könsuttryck menas en persons identitet eller uttryck i form av kläder, kroppsspråk, beteende eller annat liknande förhållande med avseende på kön.

Exempel: Lisa blir retad för att hennes mamma har killkläder på sig. Personalen agerar inte trots att de hör kränkningen.

Etnisk tillhörighet – Med etnisk tillhörighet menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet – eller flera etniska tillhörigheter. Var och en har rätt att definiera sin egen etniska tillhörighet utifrån sin personliga bakgrund. Förskolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

Exempel: En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig (trakasseri). Annan personal är närvarande men säger ingenting.

Religion/trosuppfattning – Alla har rätt till sin religion och/eller trosuppfattning. Förskolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Föräldrar har också rätt att uppfostra sina barn i enlighet med sin tro. Det gäller för förskolan att respektera alla dessa rättigheter.

Exempel: Peter säger till Maja ”Min mormor är hos Gud i himlen.”. Peter säger: ”Äh, vad dum du är, hon ligger ju i marken.”. Ingen personal agerar.

Sexuell läggning – Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet.

Exempel: Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjeträd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit ”den andra tantens” namn. (diskriminering). Annan personal hör men gör ingenting.

Funktionsnedsättning – Funktionsnedsättning beskriver en varaktig nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Funktionsnedsättning beskriver inte ett statiskt tillstånd eller hur en person är. Funktionsförmågan varierar beroende på situationen och miljön.

Exempel: David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personal har hört att han blir retad men har inte vidtagit några åtgärder."

Ålder – Ingen ska på osakliga grunder bli diskriminerad på grund av sin ålder.

Exempel: Simons pappa är pensionär, ett barn säger till Simon att hans pappa ser ut som en farfar varpå Simon blir ledsen. Personalen lyfter inte frågan.

Så här utreder vi kränkande behandling

1. Personal inom enheten/förskolan/avdelningen som ser eller får kännedom om att något barn är/har blivit kränkt har en skyldighet att genast agera och dokumentera – bilaga 1.
2. Om ett barn upplever sig kränkt av barn, personal eller anhörig dokumenteras händelsen av personalen enligt – bilaga 2.
3. Föräldrar kan anmäla barnets upplevelse av kränkande behandling till personalen. En incidentrapport (bilaga 1) görs av personal tillsammans med föräldrar.
4. Om personal upplever sig kränkt av barn, barns anhörig eller annan personal dokumenteras händelsen enligt incidentrapporten.
5. Om händelser behöver utredas vidare ska det ske i samråd med ledningen.
6. I varje enskilt fall görs en bedömning av hur allvarlig kränkningen är och om anmälan till socialtjänsten skall göras. Ansvarig för utredning och bedömning är förskolechef.

Befogade tillsägelser

Förbudet att utsätta barn för kränkande behandling gäller inte tillrättavisningar som är befogade för att upprätthålla ordning och gott samvaroklimat, även om barn kan uppleva tillrättavisningar som kränkande.

Främjande arbete

Syftar till att förstärka respekten för allas lika värde

- Omfattar alla diskrimineringsgrunderna,
- Riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning, samt,
- Är en naturlig del av vardagen

Exempel: Att dagligen ge pojkar och flickor lika stort inflytande och utrymme i verksamheten.

Att i förskolan använda böcker som belyser olika typer av familjebildningar eller olika minoriteter.

Konkreta exempel på främjande insatser utifrån diskrimineringsgrunderna

Kön – Flickor och pojkar ska ha lika stort inflytande över och utrymme i verksamheten. På samlingar kan man till exempel genomföra talrundor, något som gynnar såväl tystlåtna flickor som tystlåtna pojkar.

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck - Det handlar bland annat om att synliggöra och bejaka mångfalden och variationen bland pojkar och flickor. Att synliggöra och bejaka olika familjekonstellationer är en förutsättning för varje barns rätt att känna stolthet över sin familj – och tillit i den vardagsmiljö på förskolan som är deras. En

konkret främjande insats är att se till att förskolan har barnböcker som synliggör olika typer av familjer.

Religion/trosuppfattning, Etnisk tillhörighet - Förskolan bör systematiskt arbeta för att barnen utvecklar sin förmåga att leva sig in i och respektera andras kulturer och värderingar. Till exempel kan man i grupp jämföra likheter och olikheter i det man gör, i språk, utseenden, traditioner, seder och vanor.

Funktionshinder – En främjande åtgärd kan vara att öka förskollärarnas kunskaper om hur det är att leva med funktionshinder, till exempel genom samarbete med olika handikappsorganisationer och landstingens barnhabilitering.

Ålder – Respekt för alla medmänniskor är grund för det förhållningssätt som alla i enheten ska ha.

Kartläggning

En kartläggning görs för att synliggöra var och när det finns risk för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling i verksamheten. Resultatet från kartläggningen ligger till grund för förskolans förebyggande åtgärder.

Olika kartläggningsmetoder används och kompletterar varandra, varje förskola väljer de metoder som passar dem bäst. Exempel på metoder är planerade samtal, enkäter, incidentrapporter, trygghetsvandringar osv.

Förebyggande åtgärder

- Syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
- Omfattar endast områden som i en kartläggning av verksamheten identifierats som riskfaktorer

Exempel: Att ha uppsikt över platser som barnen upplever som otrygga

Åtgärdande arbete

- Kräver goda rutiner för att upptäcka, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
- Ska påbörjas genast när det kommit signaler om att ett barn känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt
- Innebär att verksamheten måste vidta åtgärder som dokumenteras och utvärderas för att förhindra att kränkningarna upprepas

Exempel: Utifrån den aktuella situationen föra samtal på individ- och gruppnivå.

Uppföljning, utvärdering och revidering

- Nuläget analyseras kontinuerligt
- Nya mål och åtgärder för det fortsatta arbetet sätts upp
- Planerade, tidsbestämda, åtgärder följs upp **kontinuerligt** på avdelningsmöten. Vid behov sätts nya, tidsbestämda mål, upp

- Utvärdering av likabehandlingsarbetet sker i samband med utvärderingen av hela verksamheten i början av juni

Kompetensutveckling/fortbildning/främjande insatser 2016

På enhetens gemensamma planeringsdag 15 januari deltog all personal i en föreläsning om **Likabehandling och normkritik** med innehållet *Hur kan vi råka skapa ojämlikhet i förskolan och hur kan vi gemensamt och systematiskt arbeta för likabehandling? En föreläsning om perspektiv, forskning och direktiv fylld med konkreta exempel och möjlighet till reflektion.*

Inom enheten har en grupp pedagoger under våren presenterat konkreta exempel på lekar och aktiviteter som kan användas i det främjande arbetet under olika perioder under verksamhetsåret.

Under året har det på varje förskola introducerats bokpaket med böcker som speglar samtidens mångfald i sätt att vara och sätt att leva så att alla barn kan känna igen sig.

Under vårterminen 2016 och höstterminen 2016 har 5 förskolor deltagit i en ABC-utbildning. Förhållningssättet i ABC kan främja ett förtroendefullt samarbete med hemmen och användas som en del i förskolans jämställdhets- och värdegrundsarbete. I *ABC i förskolan* får personalen arbeta med fyra teman och öva och pröva mellan de fyra träffarna: Visa värme, Vara med, Visa vägen och Välja strider.

Kompetensutveckling/fortbildning/främjande insatser 2017

- Vi kommer att ha en gemensam föreläsning på planeringsdagen 20 januari som sedan följs upp med workshop. *Fokuset kommer att vara stresshantering, kommunikation och förhållningssätt.*

Litteraturhänvisning:

Lika rättigheter i förskolan- diskrimineringsmannen 2015
(Finns på stadion gemensam/Likabehandling)

Barn tillägnar sig etiska värden och normer främst genom konkreta upplevelser. Vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle och därför är vuxna viktiga som förebilder.

Lpfö 98 sid. 4

Avdelning Humlan, okt 2016

Främjande arbete

På Humlan vill vi att barn och föräldrar ska känna sig välkomna och sedda på förskolan.

Vi hälsar alltid på barnen med deras namn när de kommer till förskolan. Vi uppmuntrar barnen att hälsa på varandra för att skapa en bra kamratskap i barngruppen.

På samlingen använder vi oss av samlingsdockor, alla barn har en egen docka. Vid upprop får barnen gå fram med sin docka och lägga den i samlingshuset. Alla barn blir på det här viset sedda och får vara i centrum. Barn som inte är närvarande på förskolan ropas också upp och deras docka läggs i "frånvaro huset". Med detta upprop vill vi stärka vi känslan i barngruppen.

Kartläggning

Beskrivning av platser/lokaler och risker

1. I bokrummet har vi en soffa som står emot fönstret. En del barn vill gärna klättra upp och sätta sig på fönsterbrädan. Vi upplever att det är farligt, då vi inte alltid har möjlighet att ha en pedagog i rummet.
2. Hallen. Det blir rörigt när vi går in med för stor grupp.
3. Vi upplever ibland att vi vuxna tjarar på barnen och det blir fokus på konflikter.

Förebyggande åtgärder

1. Vi anser att vi behöver något i fönstret som gör det omöjligt för barnen att sätta sig där. Förslagsvis ett galler c:a 1 meter hög. Även ha mer vuxennärvaro i rummet och prata med barnen att de ej får sitta på fönsterbrädan utan i soffan.
2. Vi delar upp oss i mindre grupper då en pedagog tar med sig max 5 barn åt gången.
3. Vi vuxna ska bli bättre på att öka positiv uppmärksamhet på det som fungerar och på så sätt ge det stöd barnen behöver så det blir mindre tjar.

Uppföljning

1. Vi försöker bryta mönstret med klättringen genom att påtala för barnen att de ska sitta i soffan. Vi kommer att "dekorerar" fönsterbrädan så det ej finns plats att sitta där.
2. Vi påminner varandra om att inte ta med mer än 5 barn in.
3. Vi ska inte vara rädda för att påminna varandra om att inte lägga fokus på det negativa utan vända det till något positivt.

När följer ni upp?

På avdelningsmöten, reflektionsstunder och även föra dialogen i verksamheten.

Vem ansvarar för uppföljningen?

Lena

Beskrivning av regler/rutiner och risker

1. Vi vuxna måste sprida ut oss i de olika rummen särskilt på eftermiddagarna då vi endast är två som är på plats. De kan uppstå konflikter av olika slag mellan barnen, knuffar och puttar.
2. Alla barn oavsett ålder ska kunna delta i verksamheten t.ex. vid matbordet. Vi pedagoger ska inte "av bara farten" hjälpa de yngsta barnen, utan hela tiden se dem som kompetenta individer som kan och får prova på själva, självklart efter egen förmåga.

Förebyggande åtgärder

1. Vi delar upp oss och vid behov stänger vi dörren till hemvrån om vi upplever att vi inte har möjlighet att dela upp oss.
2. Alla barn ska få möjlighet att t.ex. bre sin smörgås själv eller försöka ta mat själv.

Uppföljning

1. Vi vuxna måste påminna varandra om att dela upp oss i de olika rummen för att hjälpa barnen i deras relationer med varandra.
2. De yngsta barnen skall vara inkluderade i all verksamhet och inte bara "hänga med", vi pedagoger ska inte hjälpa de yngsta barnen förmycket.

När följer ni upp?

Hela tiden. När vi reflekterar och på avdelningsmöten.

Vem ansvarar för uppföljningen?

1. Edyta
2. Tugba

Avdelning Trollsländan, oktober 2016

Främjande arbete

Vårt projekt under den här terminen handlar om vår dinosaurie Pim som har kläckts ur ett ägg barnen fann och flyttat in till oss på Trollsländan. Genom det här projektet arbetar vi med att bryta normerna då Pim inte har ett benämnt kön. Vi har valt ett könsneutralt namn till både Pim och hans familj. Pims familj består av Lo och Rio som även flyttat in till oss. I vår vardag har de blivit större fokus på att inte se könet utan personen vilket vårt projekt hjälpt till med. Vi besöker ofta biblioteket och lånar böcker där huvudrollerna inte har stereotypa könsroller och vi lånar gärna böcker där det finns en genusmedvetenhet.

Kartläggning

Beskrivning av platser/lokaler och risker

Förra terminen hade vi spel och pusselrummet samt dramarummet som riskzon. Vi har nu bytt plats på vår samlingsplats och byggrummet genom barnens inflytande och önskan vilket resulterat i att våra riskzoner nu försvunnit då barnens lek har centrerats mer till andra delar av avdelningen, där bättre översikt finns.

Just nu bedömer vi toaletten som den största riskzonen. Vi har tre toaletter varav två stycken är synliga för oss pedagoger. Den tredje toaletten är troligen tänkt att fungera som toalett till oss pedagoger vilket inte i praktiken är vad den används till då en barngrupp om 22 barn har behov av tre toaletter.

Förebyggande åtgärder

När det är många barn som går på toaletten samtidigt försöker vi alltid att ha en närvarande pedagog där också. Vi vill gärna ta bort dörren till den "stängda toaletten" och sätta upp ett draperi eller dylikt då den enskilda toaletten är en bra lösning för de barn som vill vara ifred när de ska gå på toaletten.

Uppföljning

Mer närvaro från oss pedagoger vid toabesök, ta bort dörren och se över andra alternativ samt att inte skicka barnen samtidigt utan vi tar dem gruppvis.

När följer vi upp?

Den 5 december ska dörren vara borttagen och annat alternativ ska finnas som insynsskydd.

Vem ansvarar för uppföljningen?

Alla pedagoger på avd Trollsländan.

Beskrivning av regler/rutiner och risker

Vi arbetar med små grupper där vi har blandat barnen födda 2012 och 2013 men där de blivande skolbarnen (födda 2011) har en egen grupp. Det här kan i sin tur kännas orättvist för de yngre då dem inte alltid får vara med på samma aktiviteter.

Det kan gälla saker som dans och Vasaloppet. De yngre barnen får då göra andra aktiviteter för att minimera känslan av orättvisa.

Förebyggande åtgärder

Vi planerar alltid andra roliga aktiviteter för de yngre för att de inte ska känna sig orättvist behandlade. Till exempel när det var dans för de äldre barnen på annat håll fick även de yngre dansa på avdelningen.

Uppföljning

Planera olika aktiviteter i god tid så att vi som pedagoger är förberedda.

När följer ni upp?

Så fort vi får datum för de olika aktiviteterna.

Vem ansvarar för uppföljningen?

Alla pedagoger på avd. Trollsländan

Incidentrapport

Vilken typ av händelser, stämningar och förhållningssätt är det som en rapport ska fånga upp? Dels handlar det om enstaka allvarligare händelser som kräver mer ingripande åtgärder än enbart tillsägelser eller ett kortare samtal för att reda upp situationen. Generellt sett gäller det till exempel sådana situationen där personalen bestämmer sig för att ringa barnets föräldrar.

När, datum och tidpunkt

Var, plats

Vilka, barn och pedagoger, annan

Vad, beskriv händelsen/situationen

Orsak

Åtgärd/resultat av åtgärd

Berörda föräldrar/personal informerade, när och av vem

Platssamordnare/ledning informerad, datum och signatur

Övrigt

Samtal med vårdnadshavare

Vilka deltar vid samtalet?

Hur ser föräldrarna/personalen på situationen?

Hur kan vi gemensamt förbättra situationen?

Vad ansvarar föräldrarna/personalen för?

Vad kan personalen/ledningen hjälpa till med?

Underskrifter:
Vårdnadshavare

Personal
